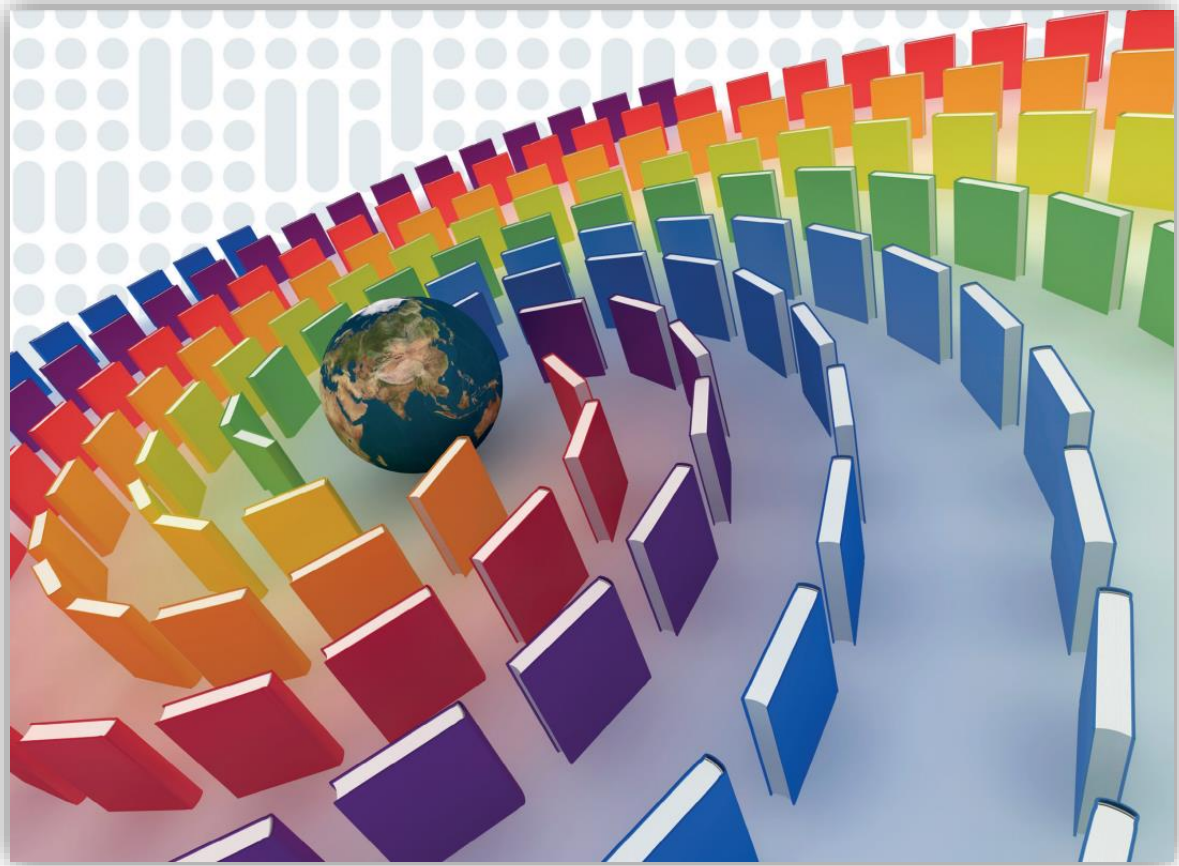

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Plan for desentralisert ordning for kompetanseutvikling i Østre Agder 2022

Innhold

Bakgrunn	3
Mål	4
Utviklingsarbeid i Østre Agder	5
Partnerskapet med Universitetet i Agder	7
Tema for desentralisert ordning i Østre Agder	8
Organisering	9
Tre program for kompetanseutvikling	11
Pedagogisk bruk av digitale verktøy	12
Støtte til implementering av LK20	13
Analysekompetanse og skolebasert kompetanseutvikling....	14
Økonomi	15

Bakgrunn

Skolen utdanner i dag elever til en fremtid vi ikke kjenner til og jobber som ennå ikke fins. Dette er ikke nytt, men det kan synes som om tempo i utviklingen øker. Vi snakker om ulike samfunn – kunnskapssamfunn, informasjonssamfunn og læringssamfunn. Uansett – utfordringen ligger i hvordan skolen kan ruste barn og unge best mulig til å få et meningsfullt og godt liv i framtidens samfunn – både som enkeltindivid, for samfunns- og arbeidslivet.

Bakgrunnen for den desentraliserte ordningen og grunnlaget for endringen i kvalitets- og kompetanseutvikling, finner vi i Stortingsmelding 21 «Lærelyst - tidlig innsats og kvalitet i skolen» fra 2017. Vurderingene departementet gjorde i St.m. 21 er følgende:

- Når tiltak planlegges og settes i gang på nasjonalt nivå, blir ikke tiltakene godt nok tilpasset lokale behov. Det skapes ikke tilstrekkelig forankring.
- Det tas ikke nok hensyn til at implementering er krevende og tar tid.
- Informasjon om tiltak må gjennom mange ledd før den når dem som skal gjennomføre tiltakene.

Kompetanseutvikling er et av de viktigste virkemidlene staten har for å støtte opp under arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen. Det er også et viktig virkemiddel for at lærerprofesjonen skal kunne utøve profesjonelt skjønn og utvikle profesjonen videre. Nasjonale kompetansesatsinger gir ikke rom nok for lokal tilpasning og kommuner og fylkeskommuner har ulik kapasitet og kompetanse til å drive kvalitetsutvikling i skolen.

Den desentraliserte ordningen skal legge til rette for kompetanseheving tilpasset skolenes behov. Det skal skapes et partnerskap i skoleutviklingen imellom skoleeier, skoleledelse og UH-sektor.

Mål

I Østre Agder skal man drive kompetanseheving basert på skolenes behov. Tilbudet skal utvikles i samråd med skoleeier, skoleledelsen og læreren for å utvikle det beste skoletilbudet for våre elever.

I arbeidet for 2022 vil veien mot det overordnede målet utgjøre følgende delmål:

- Ledere og lærere skal få god kunnskap om, innsikt i og forståelse for innholdet i overordnet del av LK20 og dens betydning for den daglige undervisningen.
- Lærere og ledere skal få god kunnskap om hvordan man skal sette LK20 ut i praksis.
- Ledere skal få et løft i sin kartlegging, analyse og forankringskompetanse.
- Lærere skal utvikle god digital undervisningsmetodikk.
 - o særlig knyttet til inkluderende undervisning, dybdelæring og tverrfaglige temaer

Utviklingsarbeid i Østre Agder

Østre Agder er en region med store forskjeller i natur, innbyggertall, kultur og tradisjoner. Dette gir samarbeidet flere perspektiver som påvirker utviklingsarbeidet i regionen positivt.

Østre Agder består av kommunene Risør, Tvedestrand, Gjerstad, Arendal, Grimstad, Froland, Vegårshei og Åmli.

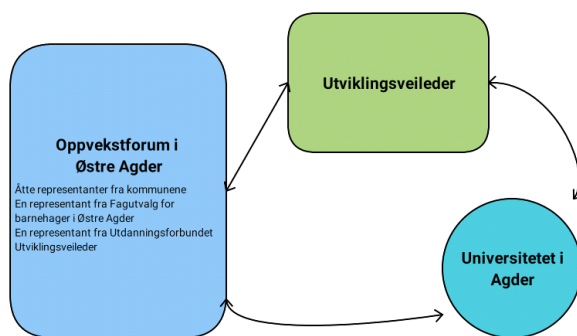
I Oppvekstforum er alle kommuner representert ved en leder innen oppvekst, leder for fagutvalg for barnehager i Østre Agder og Utdanningsforbundet. Østre Agder interkommunale politiske rådivaretar sekretærrollen ved utviklingsveileder.

Utdrag fra mandatet til Oppvekstforum i Østre Agder.

- Østre Agder oppvekstforum skal iverksette samarbeidstiltak med grunnlag i sektorens behov for felles utviklingstiltak med sikte på å styrke opplæringssektor i Østre Agder.
- Østre Agder oppvekstforum skal være kontaktledd for IKT Agder ved valg av digitale løsninger for sektoren.
- Østre Agder oppvekstforum skal bistå kommunene i deres arbeid for å bli gode skole- og barnehageeiere og derved bidra til styrket kvalitet i oppvekstsektoren.
- Østre Agder oppvekstforum skal bidra til å skape et felles faglig miljø for skole- og barnehagefaglig ledelse i regionen. Samarbeidet skal bidra til kompetanseheving i barnehager og skoler.
- Målet for samarbeidet er å bidra til nyskaping og utviklingen med sikte på godt oppvekstmiljø, økt læringsutbytte og gode skolerresultater i Østre Agder.
- Målet er å bidra til at elever fra Østre Agder oppnår høye gjennomføringstall i videregående opplæring.

Som man kan lese fra mandatet ble gruppen dannet for å håndtere et større utvalg saker innen oppvekstsektoren, blant disse finner vi kompetanseheving. Arbeidet med den regionale ordningen er gitt til Fagutvalg for barnehager. Avgjørelser og utviklingsarbeid knyttet til den desentraliserte ordningen blir forankret i oppvekstforum.

På nåværende tidspunkt har man ikke etablert en egen arbeidsgruppe for å håndtere utviklingsarbeidet. Oppvekstforum diskuterer og kommer frem til sine behov for kompetanseheving basert på et analyse- og kartleggingsarbeid gjennomført med rektorer i egen kommune. Utviklingsveileder utarbeider planer i samråd med skoleeier og engasjerer UiA i samskappingsprosessen. Disse blir igjen vedtatt i oppvekstforum.

Partnerskapet med Universitetet i Agder

Universitetet i Agder har inngått et partnerskap med Region Østre Agder om desentralisert kompetanseutvikling. UiA har en intern styringsgruppe som er ansvarlig for å følge opp tilskuddsordningene på UiA, og som blant annet skal sikre en intern forankring av beslutninger relatert til ordningene. Det er vise-rector for utdanning ved UiA som leder Styringsgruppen, og som møter i Samarbeidsforumet Agder sammen med faglig leder.

Det er etablert en arbeidsgruppe med faglig leder, tre koordinatorene for grunnskole, videregående og barnehage samt en administrativ. Disse personene jobber tett med skoleeier og utviklingsteamet i regionen, samt de ulike instituttlederne ved UiA.

Faglig leder har overordnet faglig ansvar for tilskuddsordningene og for samarbeidet med regionen. Det etableres fagteam ved UiA som er samarbeidspartner for regionen.

Medlemmene i arbeidsgruppa jobber internt med tilskuddsordningene, har kontakt med regionen og har også faste møter med dekan for lærerutdanningene og studieleder for grunnskolelærerutdanningene 1-7 og 5-10 for å sikre informasjon, kontinuerlig dialog og for å styrke lærerutdanningene ([Retningslinjene for tilskuddsordningen for lokal kompetanseheving for barnehager og grunnopplæring](#))

Det er etablert et meget sterkt partnerskap som legger til rette for gode læringsprosesser for begge parter. Det er en tydelig opplevelse av gjensidig respekt, kunnskapsutvikling og at prinsippene rundt læringsløyfen blir godt etterlevd. Det etablerte samarbeidet mellom regionen og universitetet har vokst og kommet langt i løpet av varigheten av kompetanseordningen. Universitetet har blitt en viktig partner som oppleves som en selvfølgelig støttespiller når kompetansenettverket ser nye behov eller trenger råd. Terskelen for kontakt er lav og utviklingsklimaet er trygt, fremoverlent og løsningsorientert.

Tema for desentralisert ordning i Østre Agder

Tidligere har man arbeidet for trygge skolelederne både på innholdet og prosesser i innføringen av ny læreplan. Arbeidet med dette startet i 2018 for å sikre en bedre implementering enn det man opplevde under Kunnskapsløftet i 2006.

Arbeidet med innføringen og forankring av prinsippene i LK20 er fortsatt det naturlige midtpunktet for den desentraliserte ordningen i Østre Agder i 2022.

Kapittel 3 i Overordnet del, verdier og prinsipper, underpunkt 3.5 utdyper arbeidet med å utvikle praksis:

Skolen skal være et profesjonsfaglig og verdimestlig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over, vurderer og videreutvikler sin praksis. Lærere og ledere utvikler faglig, pedagogisk, didaktisk og fag didaktisk dømmekraft i dialog og samhandling med kolleger. Utøvelse og utvikling av det profesjonelle skjønnet skjer både individuelt og sammen med andre. Faglig dømmekraft forutsetter også jevnlig oppdatering. Lærerprofesjonen må derfor vurdere sin pedagogiske praksis for å møte enkeltelever og elevgrupper best mulig.

God skoleutvikling krever rom for å stille spørsmål og lete etter svar og et profesjonsfellesskap som er opptatt av hvordan skolens praksis bidrar til elevenes læring og utvikling. Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfarings basert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak. Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler fremmer en delings- og læringskultur.

Dagens unge skal utdannes til jobber som ikke eksisterer ennå. Dette krever at vi endrer vår måte å undervise på. Som et svar på dette innføres nå ny læreplan. Fagfornyelsen kalles for et verdiløft i skolen. Den har en ny definisjon av kompetanse. Elever skal ikke lenger samle kunnskap, men evne å oppdage den og benytte seg av den når det kreves av dem. Lærere skal benytte undervisningsmetodikk som legger til rette for refleksjon og kritisk tenking. Elever skal lære å lære, se koblinger på tvers av fag. Samtidig har skolehverdagen fått tverrfaglige emner som skal være gjennomgående for all undervisning. Ikke minst stilles det nye krav til digitalisering i skolen.

Ambisjonen til Østre Agder er å gjøre lærer og skoleledelse klar for å møte denne nye skolehverdagen.

Organisering

Østre Agder jobber for at alle skoler skal få et tilbud gjennom den desentraliserte ordningen. Dette oppfattes av oppvekstforum som det mest hensiktsmessige da alle skoler har behov for veiledning i sin utviklingsprosess.

Videre har to og to kommuner gått sammen om kompetansehevingen og arbeide med skoleutvikling:

1. Arendal og Gjerstad
2. Vegårshei og Risør
3. Tvedestrand og Åmli
4. Froland og Grimstad

For å skape best mulig grunnlag for kunnskapsutvikling og endring, må deltakende skoler drive med aktiv refleksjon, erfaringsdeling og evaluering av egen praksis. I Østre Agder legges det til rette for dette gjennom lærende nettverk.

Lærende nettverk er en utviklingsstrategi som skal skape forståelse av hva en gitt tematikk i barnehage og skole er. Samtidig skal metoden bidra til å løse utfordringer der enhetene har for svak praksis gjennom erfaringsdeling og drøfting mellom kolleger med veiledning fra UH.

Lærende nettverk har vært brukt innenfor ulike tematikk som eksempelvis digital kompetanse, klasseledelse og vurdering for læring. Metoden skal styrke sammenhengen mellom det enkelte temas betydning og praktiske handlinger på egen barnehage eller skole.

Intensjonen med lærende nettverk er å bygge relasjoner og samarbeid mellom de som er involvert. Det vil si å:

- skape arenaer for kollektive refleksjoner som gjør det mulig for deltakere fra ulike steder å se seg selv i lys av andre.
- utveksle erfaringer mellom andre skoler eller barnehager som redskap for nyskapende vurderingsarbeid

Udir.no

Kompetansenettverket Østre Agder vil benytte lærende nettverk som arbeidsmetode. De siste årene med pandemi har naturlig nok skapt utfordringer på dette feltet, men innarbeidelsen fortsetter i 2022. For å bygge opp under prinsippene for lærende nettverk vil man i Østre Agder ta i bruk dialogkonferanse modellen ved samling i lærende nettverk.

Plenum	Plenum
Faglig innlegg med teori og vinklinger som øker refleksjon og bidrar til ny forståelse	Praksisfortelling som skaper refleksjon og lar lyttere speile sine egne erfaringer.
Gruppevis	Barnehagebasert
Erfaringsdeling skaper drøfting og refleksjon og utvikler erkjennelse og ny kunnskap rundt egen praksis.	Refleksjon over hva man har lært og hva man skal ta med seg og prøve ut til neste samling.

Tre program for kompetanseutvikling

Dekomp Østre Agder

Pedagogisk bruk av digitale verktøy

Satsingen skal heve lærernes digital didaktiske kompetanse og går over tre semestre. Alle lærere er involvert i kompetansehevingen. Ressurslærere er bindeleddet mellom skolen og UiA. Disse er med på å kartlegge det lokale kompetansebehovet og sikre at kompetanseutviklingen blir skolebasert.

Våren 2022

- 2 ressurslærersamlinger

- 2 samlinger pr kommune =
16 samlinger totalt.

Støtte til implementering av LK20.

Bidrar med faglig støtte til innføringen av ny læreplan.

Tar utgangspunkt i behov og kartlegging som er blitt gjort i kommunene i 2021 og følger utviklingsprosessen i 2022. Hver samling blir planlagt og utarbeidet i samarbeid mellom skolene, utviklingsveileder og UiA. Evaluering og kartlegging blir gjennomført etter hver samling og legger grunnlaget for veien videre.

Våren

1 nettverkssamling pr.
kommunenettverk =
5 samlinger.

Høsten

2 nettverkssamlinger pr.
kommunenettverk =
10 samlinger.

Analysekompetanse og skolebasert kompetanseutvikling

Våren.

Vil man i samskappingsprosesser mellom UiA og skolene heve analysekompetansen i regionen. Deltakende skoler vil gjennomføre ståstedsanalyser og vurdere sitt lokale behov.

2 samlinger i nettverk. 2 oppfølgings møter pr. skole.

Skolene som startet i forrige semester gjennomfører 2 fagdager i samarbeid med UiA.

Høsten.

Skolebasert kompetanseutvikling blir initiert på bakgrunn av kartleggings- og analysearbeidet som ble gjennomført på våren.

Skolene i programmet får egen oppfølging i samskappingsprosessen med UiA.

2 samlinger pr. skole

Pedagogisk bruk av digitale verktøy

En del av omstillingen som følger med fagfornyelsen handler om digitalisering. Nåtidens og fremtidens arbeidsmarked stiller større krav til elevenes digitale ferdigheter.

Digitaliseringssatsingen i Østre Agder vil fortsette å handle om seks kommuner, Grimstad, Åmli, Froland, Vegårshei, Tvedestrand og Risør. Programmets tredje av tre semestre fullføres våren 2022 i partnerskap med Universitetet i Agder. Tilbudet er nivåinndelt basert på læreres kompetanse og tar sikte på å heve den generelle digitale didaktiske kompetansen.

Samskapning og produksjon av tekster på digitale flater, metoder for deling, programmering og algoritmisk tenkning, skjermopptak, og digitale verktøy for en mer aktiv elev i klasserommet inngår i satsingen. Dette er en stor satsing hvor alle lærere i de seks kommunene deltar i kompetanseutviklingen. I satsingen besøker Universitetet i Agder skolene to til tre ganger i løpet av ett semester. Gjennomføringen våren 2022 blir delvis digital (de enkelte kommuners behov er styrende) som følge av pågående pandemi.

En del av prosjektet er å utvikle en nettressurs til støtte for lærere i arbeidet mot en mer digital skolehverdag.

Skolebasert kompetanseutvikling og kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov:

For å sikre at man arbeider etter prinsippene for skolebasert kompetanseutvikling har man etablert ressurslærere ved alle deltakende skoler. Disse deltar i utarbeidelsen av kompetansekartleggingen som gjennomføres av alle deltakerne. I tillegg gjennomfører man egne arbeidssamlinger med ressurslærerne for å utarbeide innholdet for nettverkssamlinger hvor alle lærere deltar. På disse samlingene tilrettelegger man for samskapning mellom skolene og universitetet. I tillegg gjennomføres det evaluering og kartlegging av videre behov for kompetanse i etterkant av nettverkssamlinger.

Skolene får også mellomarbeid mellom samlingene for å styrke forankringen og det skolebaserte arbeidet.

Tiltak:

Våren 2022

2 ressurslærersamlinger

2 samlinger per kommune. Totalt 16 samlinger. Grimstad har et stort antall lærere som gjør at man må ha flere gjennomføringer.

Støtte til implementering av LK20

Har som mål å bidra med faglig støtte til innføringen av ny læreplan. Dette er en videreføring av programmet som ble gjennomført i 2021 og baserer seg på kartlegging og analysearbeid gjennomført da og de løpende behovene som oppstår i prosessen.

I 2022 vil man arbeide videre med implementeringen av prinsippene i LK20. Det arbeides med kompetanseheving innen baklengsplanlegging i utvikling av årsplaner og undervisning. Det arbeides med å definere hvilke ferdigheter fremtidseleven ved skolene i Østre Agder skal besitte. Hvordan arbeider fremtidslæreren som kan støtte disse elevene? Hvordan knytter man ferdigheter, tverrfaglig tema, vurdering og dybdelæring inn i den daglige undervisningen og hvordan sys dette i hop til en solid årsplan som er et verktøy i det daglige arbeidet?

Skolebasert kompetanseutvikling, kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov:

I dette programmet går to og to kommuner sammen i kommunenettverk for å drive lærende nettverksarbeid. For å sikre samskapnings prosessen mellom UiA og skolene deltar rektorer på planleggingsmøter for å utarbeide innholdet, program og arbeidsmetode for nettverkssamlingene. Dette bidrar til en god forandringsprosess som legger til rette for det skolebaserte arbeidet mellom samlinger. Det blir gjennomført ett til to planleggingsmøter knyttet til hver nettverkssamling i hvert kommunenettverk.

Kompetansebehovet er basert på kartlegging og analyse som er gjennomført av skoleeier i samråd med rektorer. I etterkant av hver nettverkssamling gjennomføres en evaluering og kartlegging av det videre behovet til lærerne. Dette er styrende for utviklingsarbeidet gjennom årets samskapningsmøter mellom rektorer, utviklingsveileder og UiA.

Tiltak:

Våren 2022

1 nettverkssamlinger i hvert kommunenettverk. 5 samlinger totalt.

4 til 6 arbeidsmøter mellom rektorer, utviklingsveileder og UiA.

Høsten 2022

2 nettverkssamlinger i hvert kommunenettverk. 10 samlinger totalt.

8 arbeidsmøter mellom rektorer, utviklingsveileder og UiA

Analysekompetanse og skolebasert kompetanseutvikling

Programmet tar utgangspunkt i arbeidsmodellen fra Ungdomstrinn i utvikling. Deltakende skoler vil gjennomføre en ståstedsanalyse for å kartlegge, analysere og vurdere sitt kompetansebehov. Deretter vil hver skole få støtte av en prosessveileder fra UiA som vil bidra i den skolebaserte kompetanseutviklingen. Dette programmet legger opp til et tett samskappingsprosjekt mellom UiA og den enkelte skolen.

Skolebasert kompetanseutvikling og kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov:

Erfaringen fra kompetanseutviklingsordningen, forteller oss at samskapningen mellom UH og skolene er avgjørende for at skolene skal eie prosjektet sitt. I tillegg er tilstrekkelig med tid til forankringsarbeid i personalet viktig.

I Østre Agder starter man programmet med pilotskolene ved å gå rett i en samskappingsprosess rundt hvordan man skal heve analysekompetansen ved ledelsen i skolen. Man sikter på å bruke tid på kartlegging- og analysearbeidet, og involvere de ansatte i prosessen mot gjennomføringen av ståstedsanalysen. Dette for å sikre at forankringen finner sted og at lærerne også opplever å eie sin kompetanseutvikling.

Tiltak:

Programmet ble pilotert i 2021 og fikk da så god respons at det er innført som fast program i Østre Agder fra 2022. Hvert semester har plass til fem skoler i programmet.

Semester 1:

Inneholder 6 steg i kartleggings og analyse prosessen.

0. Orienteringsmøte
1. Fagsamling. Muligheter og fallgruver i kartlegging og analyse.
2. Forankrings prosess på skolene. (Mellomarbeid)
3. Oppfølgingsmøte mellom veileder og hver enkelt skole.
4. Gjennomføring av ståstedsanalyse.
5. Fagsamling. Hvordan analysere. Veiledning skolevis.
6. Skolene definerer sine utviklingsprosjekter.

Semester 2:

Skolene får tildelt en prosessveileder
4 – 6 arbeidsmøter med hver skole.

2 fagdager på hver skole knyttet til kompetansebehovet.

Semester 3:

4 – 6 arbeidsmøter med hver skole.

2 – 3 fagdager på hver skole knyttet til kompetansebehovet.

Økonomi

Utgifter:	
Faglig støtte og veiledning fra utviklingsveileder (UV) 50 %	400 000,-
Reiseutgifter UV	10 000,-
Samlinger	600 000,-
Analysekompetanse og skolebasert kompetanseutvikling. 11 skoler	600 000,-
Samlet sum utgifter	<u>1 610 000,-</u>
Egeninnsats:	
Østre Agder IPS:	
Veiledning og oppfølging fra leder	30 000,-
Administrasjon (deltakelse i møteforum, reiseutgifter ...)	20 000,-
Kompetanseheving	20 000,-
Til sammen	70 000,-
Deltakere i Oppvekstforum	
Administrasjon (deltakelse i møteforum, reiseutgifter mm.)	400 000,-
Til sammen	
Skolenes deltakelse på nettverkssamlinger og administrasjon utgjør en betydelig sum av egeninnsatsen. Denne er ikke tatt med her.	
Samlet sum utgifter egeninnsats	<u>470 000,-</u>